

Lärares strategier för att stödja kommunikation, lärande och delaktighet hos elever med svåra och multipla funktionsnedsättningar

Helena Tegler och Nina Klang

Mälardalens universitet

Bakgrund: Undervisning av elever med svår kommunikativ, kognitiv och motorisk funktionsnedsättning är en komplex aktivitet som kräver exceptionell språklig och pedagogisk kompetens hos lärare. Tidigare forskning visar att dessa elever kan använda grafisk alternativ och kompletterande kommunikation (tex. PODD-böcker) givet att de får omfattande kommunikativt stöd bland annat i form av språklig modell dvs. att tex. läraren pekar på symboler parallellt med tal. Lärare uttrycker dock en osäkerhet inför användning av alternativa och kompletterande kommunikationssätt i klassrumsaktiviteter. Därför behövs mer kunskap om hur lärare stödjer kommunikation och språkutveckling hos elever med svåra funktionsnedsättningar.

Syfte och frågeställning: Syftet med studien var tvådelat: dels att undersöka lärares användning av stödjande AKK modellering i klassrumssamtal genom användning av PODD böcker i interaktion med elever med svåra och multipla funktionsnedsättningar dels att undersöka elevers användning av PODD.

Metod: Studien baseras på analys av videoinspelningar av sex lektioner (45 till 60 minuter) och inkluderar åtta elever, fyra lärare och 14 assistenter. Sociokulturell teori och begreppet "scaffolding" användes för att analysera hur lärare stödjer deras elevers kommunikation i klassrumssamtal. Videoinspelningar transkriberades och lärares kommunikativa strategier vid pekning i PODD böcker (n=848) kategoriserades som medel eller intentioner vid "scaffolding".

Resultat: De vanligaste scaffoldingstrategierna var att lärare agerade modell i kommunikation (medel) och att de påkallade elevens uppmärksamhet mot ett föremål (intention). Dessutom visade läraren navigationsväg till kategorier, enskilda ord och pragmatiska startfraser i PODD-böcker. Resultaten visade också att eleverna pekade mot samma ord och använde samma navigeringsstrategier i PODD-böckerna som deras lärare, även om det skedde i mindre utsträckning.

Diskussion: Resultaten diskuteras i relation till hur lärare kan skapa rika möjligheter för lärande, kommunikation och delaktighet för elever med svåra och multipla funktionsnedsättningar.